

Posudek vedoucího práce na bakalářskou práci Anny Karlíčkové „*Steampunk v České republice – setkání subkultur?*“. Praha, Fakulta humanitních studií UK 2016, 54 s. včetně příloh

Anna Karlíčková si ve své bakalářské práci klade za cíl „popsat a analyzovat složení české steampunkové subkultury a porozumět tomu, jakých podob nabývá subkulturní identita jejích členů, jaké další subkulturní identity členové české steampunkové subkultury deklarují a jak tyto své identity dávají do souladu.“ (s. 16).

Vychází primárně z konceptu post-subkultury Davida Muggletona, skrze nějž nahlíží subkulturní identity jako fluidní a mnohočetné. Současně pracuje zejména s koncepty subkulturního stylu (v pojetí Josefa Smolíka) a subkulturního kapitálu Sarah Thorntonové. Zvolené koncepty jsou vzhledem k problematice relevantní a umožnily autorce nahlédnout zkoumaný problém ze současné perspektivy.

Teoretická část práce je jako celek zpracovaná systematicky, autorka nejprve představuje zvolené teoretické koncepty a následně zkoumaný fenomén, tedy steampunk. V obou případech se jí daří propojit relativně široké spektrum zdrojů, z velké části zahraničních, do smysluplného výkladu.

Pro řešení výzkumných otázek autorka zvolila empirický výzkum trvající bezmála 2 roky, jenž koncipovala jako výzkum etnografický realizovaný jako kombinaci polostrukturovaných interview a zúčastněného pozorování.

Výzkumný vzorek byl vytvořen účelově („výběr úsudkem“, s. 20) a zahrnuje 8 informátorů, 4 muže a 4 ženy ve věku 22-38 let. Pokud by polostrukturované rozhovory představovaly jedinou techniku sběru dat, byl by soubor dat nedostatečný, nejen vzhledem k malému počtu informátorů, ale i ke krátké délce trvání interview (průměrně 30 minut považují za hraniční minimum). Avšak vzhledem k tomu, že autorka prováděla také zúčastněné pozorování, které jí samotné umožnilo nahlédnout do reality steampunkové (post-)subkultury, podařilo se jí získat dostatečně bohatý soubor dat, který jí umožnil zodpovědět výzkumné otázky. Přesto považují za škodu, že zúčastněné pozorování ve své práci upozadila na úkor dat z interview.

Samotnou aplikaci zvolených postupů autorka zvládla dobře. Stejně tak se jí podařilo své postupy v metodologické části předkládané práce (s. 16-23) přehledně a transparentně popsat a alespoň elementárně reflektovat.

Výsledky svého výzkumu autorka přehledně prezentuje v empirické části práce (s. 24-45) a shrnuje v závěru (s. 46-47). Empirická část je rozdělena na 3 podkapitoly: Podoba steampunkové subkultury (s. 24-32), Subkulturní kapitál (s. 32-41) a Subkulturní identita (s. 41-45). Autorka v ní vychází z empirických dat, která dává do souvislostí jak s výzkumy jiných autorů (Mrázková, Porogaro, Ferguson, Cherry a Mellins), tak s užitými teoretickými koncepty. Svá tvrzení tak transparentně dokládá výpověďmi svých informátorů.

Dobře se jí daří (slovy autorky) „popsat a analyzovat složení české steampunkové subkultury“ i zjistit, „jaké další subkulturní identity členové české steampunkové subkultury deklarují“ (s. 16). Méně již však „porozumět tomu, jakých podob nabývá subkulturní identita jejích členů (...) a jak tyto své identity dávají do souladu.“ (s. 16). To neznamená, že by se autorka těmto otázkám vůbec nevěnovala – zabývá se jimi ve třetí podkapitole (s. 41-45), ale poněkud je upozadila na úkor otázek autenticity a hierarchií skrze koncept subkulturního kapitálu (s. 24-32).

To se projevuje i v závěru práce, kde autorka sice shrnuje svá zjištění, ale neodpovídá explicitně na položené výzkumné otázky. Kdyby tak učinila, možná by si uvědomila toto drobné odchylení od svého záměru.

Po stránce formální je práce zpracována nadprůměrně kvalitně. Autorka vede spolehlivě poznámkový aparát i bibliografii. Text práce doplňují fotografie, které výklad pěkně ilustrují. Škoda, že je autorka explicitně nepropojila se samotným výkladem. Práci doplňuje seznam informátorů, seznam vyobrazení s uvedenými zdroji a seznam otázek, jež autorka kladla v rámci prováděných interview.

Celkově se domnívám, že autorka odvedla dobrou práci a předkládaný spis splňuje požadavky kladené na absolventskou práci na bakalářské úrovni a přináší některá zajímavá zjištění. Doporučuji ji proto k obhajobě a navrhuji hodnocení na pomezí **výborně a velmi dobře** v závislosti na průběhu obhajoby.

V rámci obhajoby by mne pak zajímaly autorčiny odpovědi na následující otázky:

1) Jak spolu korespondují Muggletonův koncept post-subkultury, který popírá jakékoliv snahy o autenticitu, a Thorntonové koncept subkulturního kapitálu, který je na autenticitě založen?

2) Jak by se výzkum a jeho výsledky proměnily, pokud by autorka na steampunk nenahlížela prizmatem post-subkultury, ale prizmatem scény (např. Shank 1994, Straw 2004)?

3) Proč dala přednost konceptu post-subkultury před konceptem fandomu (např. Jenkins 1992)?

4) Jak vysvětluje rozpor mezi tvrzením o otevřenosti subkultury a „dresscodem“ doporučeným na akce?

V Praze 12.9.2016

Mgr. Martin Heřmanský, Ph.D.